

Η προτεσταντική αντίληψη για την εργασία και ο Βέγγος (Βασίλης Καραποστόλης)

Categories : [ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ](#)

Date : 6 Ιουνίου, 2017

Να παράγετε περισσότερα! Να παράγετε ταχύτερα! Η εντολή από τον Βορρά φέρει μέσα της όλη τη βεβαιότητα του εντολέως σχετικά με το τι είδους άνθρωποι είναι αυτοί προς τους οποίους απευθύνεται. Δείχνουν, πράγματι, ράθυμοι και φυγόπονοι οι Νότιοι στα μάτια εκείνων που βιάζονται πολύ να έχουν οφέλη από την εργασία τους. Αλλά τα οφέλη που θέλουν να αποκομίσουν οι Βόρειοι δεν είναι ακριβώς τα ίδια μ' εκείνα που θέλουν οι Νότιοι. Και εκεί είναι το πρόβλημα.

Για τον Γερμανό και τον Ολλανδό το βασικό προσωπικό του επίτευγμα είναι το προϊόν της εργασίας του. Για τον άνθρωπο της Μεσογείου είναι η πράξη του. Θέλει περισσότερο να πράττει, παρά να παράγει. Θέλει να έχει την ικανοποίηση ότι είναι αυτός που ρυθμίζει τη σχέση του με την αδρανή ύλη, αντί να ικανοποιείται με το να υπακούει στην ύλη ώστε να μπορεί να τη δαμάσει στη συνέχεια.

Βαθιές διαφορές στο πνεύμα, στις στάσεις των λαών. Είναι βαθιές οι διαφορές, αλλά σήμερα που όλα θεωρείται ότι πρέπει επειγόντως να μπουν σε εύχρηστες φόρμουλες, οι διακρίσεις στα ήθη ξεχνιούνται, παραμερίζονται, εγκαταλείπονται για να ασχοληθούν μ' αυτές οι ιστορικοί και οι φιλόσοφοι - όχι όμως και οι αγέρωχοι μηχανοδηγοί της Ευρώπης.

Μέσα στην πρεμούρα της αναδιοργάνωσης οι ιθύνοντες λησμονούν να αναρωτηθούν για τα μέσα τα οποία διαθέτουν. Ή μάλλον θεωρούν ότι όλα τα μέσα τους είναι μηχανικά. Να πατήσουν ένα κουμπί και αμέσως να γυρίσει ο τροχός. Να σηκώσουν τον μοχλό και να αρχίσει η πολυπόθητη ανάκαμψη. Ποιος, όμως, είναι αυτός που θα θελήσει να σηκώσει τον μοχλό;

Η μηχανή και ο Νότιος

Οι μηχανές περιμένουν, λαδώνονται, γυαλίζονται. Εκείνο το χέρι, όμως, που θα τις έβαζε μπροστά, κι εκείνο το μυαλό που θα παρακολουθούσε τη λειτουργία τους δείχνουν μουδιασμένα. Οι άνθρωποι του Νότου στέκουν λυπημένοι και δύσπιστοι πλέον μπροστά σ' αυτά τα κατασκευάσματα, τα οποία χρησιμοποίησαν για μερικές δεκαετίες, με μια προθυμία γεννημένη από τις προηγούμενες στέρησεις τους.

Ζήτησαν να εργαστούν σύμφωνα με τη λογική της βιομηχανικής παραγωγής, προκειμένου να εξασφαλίσουν αυτά που τους έλειπαν. Κοπίασαν, ίδρωσαν, μπήκαν σε μια ορισμένη ρουτίνα. Η αμοιβή τους ήταν: καλύτερη τροφή, καλύτερη κατοικία, καλύτερα ρούχα. Έως εκεί όμως. Δεν θα' θελαν να προχωρήσουν ακόμη περισσότερο και να ανταλλάσσουν την αφθονία των υλικών αγαθών με την όλο και μεγαλύτερη συμπίεση της ανεξαρτησίας τους.

Το να είναι δούλος ενός ωραρίου που συνεχώς επεκτείνεται, το να κυριαρχεί ο χρόνος της εργασίας πάνω σ' ένα χρόνο που θα τον ήθελε «δικό του», αυτό ήταν μια εξέλιξη που ο Νότιος δεν την περίμενε, και τελικά με τον τρόπο του την αρνήθηκε. Φυσικά, η άρνησή του δεν ήταν απολύτως συνειδητή. Πώς θα μπορούσε από τη μια να επιθυμεί να απολαμβάνει, και από την άλλη να μη δέχεται να δουλέψει σκληρά για τις απολαύσεις του;

Η λύση την οποία εφηύρε αποτελούσε μια προσπάθεια συμβιβασμού. Ήταν σαν να έλεγε μέσα του: «Να απολαμβάνω, αλλά να μη γίνω υπηρέτης της απόλαυσής μου. Να δουλεύω, αλλά να μην ξεπατώνομαι στη δουλειά».

«Πανουργία της τεμπελιάς»

Για τον άτεγκτο θιασώτη της παραγωγικότητας, η στάση αυτή συνδυάζει την πονηριά, την υπεκφυγή και την φιληδονία. Πάνω απ' όλα φανερώνει την πανουργία της τεμπελιάς. Δεν είναι όμως έτσι. Δεν είναι οκνηρία το να μη θέλει κάποιος να ενεργεί με έναν ρυθμό ο οποίος του επιβάλλεται.

Είναι, πράγματι, ζήτημα ρυθμού η απόδοση της εργασίας, αλλά ποιος από τους υπουργούς οικονομικών, τους τραπεζίτες και τους συμβούλους για την περιλάλητη ανάπτυξη σκοτίζεται γι' αυτό; Λίγο περισσότερο, όμως, να σκεφτεί κανείς θα μπορέσει να δει τι σαλεύει κάτω από τους αριθμούς, τους δείκτες, τα μεγέθη. Θα δει ότι για κάτι άλλο πασχίζουν κυρίως οι άνθρωποι, για κάτι που δεν είναι προς αγορά ή προς πώληση, που δεν συσκευάζεται, που δεν τυποποιείται.

Φέρτε στο νου σας τις ταινίες του Ζακ Τατί. Ο ήρωας σκοντάφτει κάθε τόσο πάνω σε μια αλυσίδα συμβάντων και πραγμάτων που γυρίζει ασταμάτητα, κι εκείνος δεν καταφέρνει να βρει τον λόγο που γίνεται αυτό. Γυρίζουν τα γρανάζια του κόσμου συνεχώς, χωρίς διακοπή. Αυτό που πιο πολύ εντυπωσιάζει τον ήρωα είναι ότι οι

άλλοι γύρω του βρίσκουν μια παράξενη ευχαρίστηση στο να γίνονται και οι ίδιοι γρανάζια, λες κι αυτό τους γλυτώνει από το να πρέπει να επιλέγουν και να αποφασίζουν.

Ο κύριος Υλό γίνεται, έτσι, μάρτυρας της ηθελημένης μηχανοποίησης της ζωής, πράμα ριζικά αφύσικο. Διότι μηχανή ίσον επανάληψη, ενώ ζωή ίσον εναλλαγή, εξέλιξη. Μελαγχολεί ο ήρωας απ' αυτή την ελάττωση της ορμητικής πλαστικότητας, της ζωικής φοράς, όπως θα' λεγε ο Μπερξόν, απ' αυτή την αναπηρία μες τη μονότονη δράση, την οποία ο δυτικός άνθρωπος διαλέγει ώστε να έχει το κεφάλι του ήσυχο. Σε άλλα κεφάλια, όμως, μια τέτοια ησυχία δεν έχει κανένα νόημα.

Οι ήρωες της ελληνικής κωμωδίας

Πάρτε, για παράδειγμα, την παλιά ελληνική κωμωδία. Εκεί ο ήρωας δεν στέκεται όπως ο κύριος Υλό απορημένος και θλιμμένος με όσα συμβαίνουν. Δεν είναι παρατηρητής ο ντόπιος πρωταγωνιστής. Βρίσκεται ολόκληρος μέσα στην αναστάτωση που επικρατεί. Ο ρυθμός των κινήσεων του Χατζηχρήστου ή του Βέγγου είναι ο ρυθμός του ανθρώπου που μπαينوβγαίνει στο ρου των πραγμάτων.

Τον βλέπουμε να ανασκουμπώνεται, να πατάει γκάζι στις ενέργειές του, να στριφογυρίζει σαν σβούρα και ξαφνικά η σβούρα να σταματάει. Είναι επειδή το θέλησε αυτός. Δεν ήρθε ένας απόλυτος εξαναγκασμός απ' έξω για να τον προστάξει. Το παν λοιπόν είναι να διαφοροποιεί κανείς το τέμπο, με το οποίο πορεύεται στη ζωή.

Όταν το απαιτεί η ανάγκη να ρίχνεται στη δράση, αλλά όταν παύει η ανάγκη να μην έχει γίνει θύμα της κεκτημένης του ταχύτητας. Η παλιά ελληνική συνταγή ήταν: δουλειά κι ανάπαυλα, πορεία και στάση, στάση απαραίτητη για να θυμηθούμε τον λόγο, για τον οποίο ξεκινήσαμε την πορεία. Και ακόμη τον σκοπό για τον οποίο αγκομαχάμε.

Οι καιροί άλλαξαν βέβαια, το βλέπουμε σήμερα. Αλλά ότι πρέπει να ξέρει ένας λαός τον σκοπό για τον οποίο μοχθεί, αυτό δεν μπορεί ν' αλλάξει. Και ίσως κάποτε στις πλατείες υψωθεί το πανό με το νέο αίτημα: «ούτε παράσιτα θέλουμε να είμαστε, ούτε είλωτες».

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

(Πηγή: stavroslygeros.gr)